

Výtvarná výchova v Japonsku ***Mgr. Barbora Karpetová***

Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

Posudek oponenta dizertační práce

Práce věnovaná výtvarné výchově v Japonsku je přehledně rozdělena do šesti hlavních kapitol. V kapitole úvodní autorka naznačuje širší zvolené problematiky vázané k povaze výtvarné výchovy v Japonsku a na to navazuje ve druhé kapitole zkoumáním japonského vzdělávacího systému a povahy jeho účastníků. V kapitole třetí pak popisuje přímo praktickou japonskou výtvarnou výchovu její obsah, metody a formy práce. Vychází ze své osobní zkušenosti získané přímo na stážích, kde zadávala japonským učitelům dotazníky. V textu pak dotazníky vyhodnocuje a prokládá své komentáře přímými citacemi úvah učitelů vztahujících se k současnosti i k minulosti výchovy na japonských školách. Čtvrtá kapitola pak tvoří jádro celého textu, neboť zpracovává téma, které by se dalo charakterizovat jako propojení kořenů japonské kultury a výtvarné výchovy. Autorka se zde zabývá takovými dílčími náměty jako například reflexí zenového buddhismu v japonské výtvarné výchově, nebo reflexí estetických kánonů japonské kultury na základních a středních školách, dále zde rozebírá aspekty ovlivnění japonské kultury a školství globalizací, zabývá se reflexí šintoismu a jeho rituálů a tradic a zkoumá také japonskou hybridní kulturu. Námětem páté kapitoly je pak analýza různých pohledů na pojetí tvořivosti v Japonsku. Vše, co bylo řečeno v pěti hlavních kapitolách je pak završeno v šesté kapitole, jejímž námětem je sblížení různých kulturních tradic v japonské pedagogice. Shrnutí uvedené v této kapitole by se dalo nazvat jakýmsi kulturně-antropologickým vhledem do teorie a praxe umělecké výchovy v Japonsku. Na práci lze ocenit především tuto logickou osnovu, jejíž body se navzájem doplňují. Z výše uvedeného přehledu obsahu práce vyplývá, že jejím námětem je aktuální komparativní studie japonské výtvarné pedagogiky a že, co se týká obsahu, práce splnila svůj cíl. Zvolené metody řešení daného námětu jsou zčásti přiměřené, zčásti je třeba je podrobit kritickému pohledu. Především k samotnému komponování textu, který je převážně složen z dlouhých přímých citací, prokládaných pouze občas delšími autorským úvahami, je třeba zaujmout stanovisko spíše polemické. Pokud by práce například měla být vydána tiskem, bylo by třeba tyto dlouhé citace zkrátit a věnovat více pozornosti autorskému textu.

Je zřejmé, že práce přinesla do oboru teorie výtvarné pedagogiky nové poznatky. Smyslem práce bylo nejenom teoreticky reflektovat japonskou výtvarnou pedagogiku, ale také vytvořit pracovní sešit s cílem nabídnout dětem prostřednictvím krátkých textů a bohaté obrazové

dokumentace výtvarné úkoly navazující na historii a současnost japonské kultury. Co se týká samotné volby výtvarných zadání, lze ocenit snahu autorky o zajímavý výběr výtvarných činností z japonské lidové tradice, kaligrafie i snahu o přiblížení filozofie japonské kultury. Grafické zpracování celého sešitu je však velmi necitlivé a je v rozporu s původním zcela upřímným záměrem. Obálka ale i jednotlivé stránky jsou přeplněny různými, v konečném vyznění zcela nesourodými prvky, jako například reklamními druhy písma, komiksovými figurami s bublinami textů a křiklavými vizuálními schémata podbízějícími se pokleslému vkusu diváka, ovlivněného komerčními grafickými styly. Interaktivní účelové publikaci „Nenuda“ by určitě prospěla větší střídmost a skromnost – tedy vlastnosti, které původní japonskou kulturu provázejí.

V bibliografii je uvedeno asi 40 titulů domácí i zahraniční literatury vztahujících se danému tématu přímo či nepřímo. Tento počet titulů v bibliografii je mírně pod průměrem ve srovnání s jinými dizertacemi v našem oboru již obhájenými.

Přes uvedené výhrady lze konstatovat, že práce má určitý význam jak pro praxi tak i pro teorii výtvarné výchovy a splňuje podmínky související s obhajobou dizertační práce.

Práci tedy doporučuji k obhajobě.

V Brně 23.6.2006